

SEMINÁRNÍ PRÁCE: Zamyšlení nad komunikováním statistiky v médiích.

Zadlužení domácností dále vzrostlo.

Novinový článek z internetového zpravodajského serveru odkazuje na statistiku z národního měnového přehledu, který vydává měsíčně ČNB. Hovoří se zde o zadlužování českých domácností, které, jak napovídá titulky článku, vzrostlo. Článek poukazuje konkrétně o zvýšení zadlužení o dvě miliardy korun. Dále se článek zabývá jednoduchými vklady domácností, vklady domácností s výpovědní lhůtou, růstem peněžní zásoby a zadlužeností podniků (která mimochodem také vzrostla).

Článek je krátkým okomentováním tabulky, která je k dispozici na serveru ČNB. V třiceti osmi řádcích jednoduché tabulky jsou seřazena data po měsících, zadlužení domácností je potom jedenáctý ukazatel z nich.

Z původního zdroje do novinového článku přetáhli pouze pět ukazatelů. Pět, které jsou ještě dostupné pro běžného čtenáře bez hlubšího ekonomického přehledu, ačkoliv ukazatel růst peněžní zásoby M2 už nepatří do běžného slovníku. V případě ukazatele o zadluženosti domácností je suma zaokrouhlená o třicet tři miliónů. Jde tedy o zkreslení, nicméně se takové zkreslení asi nedá považovat za zavádějící, protože jde o malou částku v poměru k celkové sumě, ke které je zaokrouhlován. Vynechání ostatních položek vede zřejmě k tomu, že článek je čitelný i pro laika. Z mého pohledu si každý obyčejný uživatel všimne především ukazatele nárůstu dluhu u domácností, s ohledem na dnešní finanční situaci světa si takového článku všimne dvakrát více lidí, ale zbytek je spíše napsán pro skupinu lidí, kteří nejsou ekonomové, ale ekonomice alespoň trochu rozumí.

Článek ve skutečnosti ani nemůže moc vykračovat mimo vytyčenou linii, protože jen přepisuje čísla umístěna v tabulce. Výběr, jak je zmíněno, není náhodný, ale některé ukazatele mohly být doplněny na úkor jiných, popřípadě mohl článek hlouběji popsat, co je vlastně růst peněžní zásoby měřený agregátem M2. Jde o souhrnný ukazatel peněžních prostředků v ekonomice, zahrnuje hotovostní oběživo, vklady v bankách a termínované vklady. Článek je bohužel přesný a nelítostný. Poukazuje na větší dluhy a menší peněžní prostředky.

Originální zpráva je vydána pod záštitou centrální banky a my bychom se tedy museli nutně ptát komu důvěřovat, pokud ne naší centrální bance?

Data v článku jsou vybrána jednak pro zjednodušení přehledu, ale sledují i jiný, skrytější cíl. Při prvním přečtení článku je jasné, že je zaměřen na jedince. Poukazuje na chování lidí, kteří vkládají peníze do bank – ukazatel termínovaných vkladů klesá, zatímco dluhy rostou – a tak prvním dojmem je neochota lidí dlouhodobě spořit, zatímco jasný vzrůst zadlužení domácností poukazuje na netrpělivost při získávání prostředků starými dobrými metodami úspor. Zvyšování vkladů zase ukazuje na domnělý fakt, že lidé tyto peníze mají. Výběr těchto pěti komponentů zřejmě nebude zcela náhodný a autor tím měl něco na mysli. Zpomalení agregátu M2 z 6.5 na 6.2 vypadá sice děsivě, ale v tomto kontextu jde o mystifikaci, a doufejme, že ne záměrnou, agregát M2 meziročně silně rostl a spadl o 0.3 procenta až na přelomu února/ března. K podezření o autorově záměru snad jen dodat, že u zbývajících čtyř ukazatelů meziroční růst/ zpomalení je, ale u této kolonky chybí. Jde tedy o dramatickou pauzu, ve které se autor snaží získat kýženou pozornost, nebo jen o jeho neochotu k tomuto laicky nezajímavému parametru dopisovat další údaj?

Jakkoliv je článek ekonomický a suchý, zajímavý je i poslední parametr, a to zadlužení firem, které je paradoxně menší než domácností. Není určitě vybrán zcela náhodou. Ukazuje na to, jak si vedou firmy, což pro obyčejného člověka znamená jejich životaschopnost. I když je otázkou, jak se normální čtenář postaví k zadlužování firem obecně v Česku – je to špatně nebo dobře? Je firma, u které pracuji nebo celkově trh práce, perspektivní, pokud si bere úvěry, nebo je neperspektivní? První, co nás napadne při sledování zadluženosti českých domácností je pravděpodobně – nezodpovědnost nebo hypotéky. (Moje domněnka je, že Češi si stále vedou v zadlužené Eurozóně vcelku dobře, protože jsou často peskováni a na druhou stranu jsou poměrně samostatní a houževnatí). Vzhledem k stále častějším zprávám o exekucích (z nichž má většina lidí, které znám, oprávněnou hrůzu) a množících se zprávách o loupežných přepadeních v poslední době, které mají tu

souvislost, že pokud lidé kradou, pak proto, že mají nedostatek, pak se každý slušně pracující člověk, který cítí výhledově problémy, může při zprávě o zvyšujícím se zadlužování firem (i když jde znovu o dilema: jde o perspektivu nebo její ztrátu?) přistihnout s mrazením v zádech.

V této podobě nemohu práci přijmout – 0 bodů.

Chválím, že se zaměřujete na interpretaci článku, jehož účelem je sice komunikovat obtížně srozumitelné ekonomické ukazatele, ale stále je určen spíše čtenářům, kteří ekonomice alespoň trochu rozumí.

Z vaší práce mám dojem, že článku vytýkáte účelovost prezentování určitých údajů a záměr čtenáře vyděsit. Bohužel ale vaše argumenty pro mne nejsou srozumitelné. Zkuste narážky nahradit konkrétními vyjádřeními a jasně formulovat argumenty pro jejich podporu (případně argumenty proti).

Zpracujte i na jasnější strukturu práce. Zejména poslední dva rozsáhlé odstavce obsahují mnoho postřehů a není zcela zřejmé, kde končí jedna myšlenka a kde začíná další. V posledním odstavci nerozumím tomu, jak jste se dostal od rozdílu mezi zadlužením domácností a firem k mrazení v zádech.

Zdroje:

<http://www.novinky.cz/ekonomika/266281-zadluzeni-domacnosti-dale-vzrostlo.html>

http://www.cnb.cz/cs/statistika/menova_bankovni_stat/narodni_stat_data/mp.htm